

# FIȘA DISCIPLINEI

## Anul universitar 2025/2026

### 1. Date despre program

|                                        |                                             |
|----------------------------------------|---------------------------------------------|
| 1.1. Instituția de învățământ superior | Universitatea din București                 |
| 1.2. Facultatea                        | Istorie                                     |
| 1.3. Departamentul                     | Istoria Românilor și a Sud-Estului European |
| 1.4. Domeniul de studii                | Istorie                                     |
| 1.5. Ciclul de studii                  | Licență                                     |
| 1.6. Programul de studii               | Istorie IF                                  |

### 2. Date despre disciplină

|                                         |                                                                                                                                       |                |   |                        |   |                          |    |
|-----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|---|------------------------|---|--------------------------|----|
| 2.1. Denumirea disciplinei              | Strategii, discurs și practici identitare în Europa premodernă. O introducere în studiul identităților religioase, politice și de gen |                |   |                        |   |                          |    |
| 2.2. Titularul activităților de curs    | Conf. dr. Radu Nedici                                                                                                                 |                |   |                        |   |                          |    |
| 2.3. Titularul activităților de seminar | Conf. dr. Radu Nedici                                                                                                                 |                |   |                        |   |                          |    |
| 2.4. Anul de studiu                     | III                                                                                                                                   | 2.5. Semestrul | 1 | 2.6. Tipul de evaluare | E | 2.7. Regimul disciplinei | DS |

### 3. Timpul total estimat

|                                                                                                |    |                    |    |              |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|----|--------------------|----|--------------|----|
| 3.1. Număr de ore pe săptămână                                                                 | 2  | 3.2. Din care Curs | 1  | 3.3. Seminar | 1  |
| 3.4. Total ore din planul de învățământ                                                        | 28 | 3.5. Din care Curs | 14 | 3.6. Seminar | 14 |
| Distribuția fondului de timp                                                                   |    |                    |    |              |    |
| Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe                                    |    |                    |    |              | 12 |
| Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren |    |                    |    |              | 8  |
| Pregătire seminare/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri                            |    |                    |    |              | 25 |
| Tutorat                                                                                        |    |                    |    |              | 2  |
| Alte activități                                                                                |    |                    |    |              | –  |
| 3.7. Total ore de studiu individual                                                            |    |                    |    |              | 47 |
| 3.8. Total ore pe semestru                                                                     |    |                    |    |              | 75 |
| 3.9. Număr de credite                                                                          |    |                    |    |              | 3  |

### 4. Precondiții (acolo unde este cazul)

|                    |   |
|--------------------|---|
| 4.1. de curriculum | – |
| 4.2. de competențe | – |

### 5. Condiții (acolo unde este cazul)

|                                                  |                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5.1. de desfășurare a cursului                   | Sală dotată cu videoproiector și calculator. Acces la Microsoft Teams pentru comunicarea către studenți/studente a materialelor bibliografice și încărcarea referatelor acestora. |
| 5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului |                                                                                                                                                                                   |

## 6. Rezultatele învățării

|                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Cunoștințe</b>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Studentul/absolventul descrie într-o manieră coerentă principalele evenimente și fenomene istorice în cadrul fiecărei epoci.</li> <li>• Studentul/absolventul descrie și stabilește conexiuni între teorii și perspective istoriografice și compară fenomene istorice complexe.</li> <li>• Studentul/absolventul poate dezvolta concepte și teorii noi, utilizează analiza riguroasă a surselor primare și secundare, interpretarea critică a acestora, formularea ipotezelor testabile și validarea lor prin dovezi istorice, cunoaște literatura de specialitate.</li> </ul> |
| <b>Aptitudini</b>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Studentul/absolventul face conexiuni între fenomene istorice complexe și aplică metodele de cercetare specifice domeniului istoric.</li> <li>• Studentul/absolventul analizează și evidențiază trăsături comune ale diverselor teorii și perspective istoriografice.</li> <li>• Studentul/absolventul formulează argumente solide, utilizând o metodologie specifică studiului istoric.</li> </ul>                                                                                                                                                                             |
| <b>Responsabilitate și autonomie</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Studentul/absolventul gândește autonom și analizează critic fenomene istorice în funcție de epocă și din perspectiva diacronică.</li> <li>• Studentul/absolventul gândește critic și analizează sistematic fenomene istorice din diferite perspective corespunzătoare disciplinelor studiate.</li> <li>• Studentul/absolventul formulează interpretări argumentate ale fenomenelor istorice, folosind în mod adecvat metodologia de specialitate.</li> </ul>                                                                                                                   |

## 7. Conținuturi

| 7.1. Curs                                                                                         | Metode de predare | Observații |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|------------|
| 1. Introducere. Cadrul tematic și conceptual al cursului.                                         | Prelegere.        |            |
| 2. Abordări ale identității la intersecția antropologiei, istoriei sociale și culturale.          |                   |            |
| 3. Crearea comunităților de credință: confesionalizarea în țările Reformei și Contrareformei.     |                   |            |
| 4. Formarea identității confesionale greco-catolice în Transilvania (I)                           |                   |            |
| 5. Formarea identității confesionale greco-catolice în Transilvania (II)                          |                   |            |
| 6. De la contramodel la țap ispășitor: funcțiile sociale ale alterității.                         |                   |            |
| 7. Corp, sexualitate și roluri de gen în secolele primei modernități.                             |                   |            |
| 8. Marcarea statutului într-o societate ierarhizată: coduri comportamentale și consum ostentativ. |                   |            |

|                                                                                                   |  |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| 9. Loialități politice și solidarități regionale între Evul Mediu și modernitatea timpurie.       |  |  |
| 10. Națiune și naționalism în pragul modernității – renaștere sau tradiție inventată? (I).        |  |  |
| 11. Națiune și naționalism în pragul modernității – renaștere sau tradiție inventată? (II).       |  |  |
| 12. Alteritatea din sânul comunității: identități minoritare și strategii ale coexistenței.       |  |  |
| 13. Transgresând frontierele apartenenței: strategii individuale ale reconfigurărilor identitare. |  |  |
| 14. Evaluare finală. Discutarea referatelor.                                                      |  |  |

### **Bibliografie:**

#### Bibliografie obligatorie:

- Davis, Natalie Zemon, *The return of Martin Guerre*, Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press, 1983.
- Fine, John V. A. Jr., *When ethnicity did not matter in the Balkans: A study of identity in pre-nationalist Croatia, Dalmatia, and Slavonia in the medieval and early modern periods*, Ann Arbor, Michigan, The University of Michigan Press, [2006].
- Gellner, Ernest, *Națiuni și naționalism: noi perspective asupra trecutului*, [București], Antet-CEU, [1997].
- Ghițulescu, Constanța, *În șalvari și cu ișlic: Biserică, sexualitate, căsătorie și divorț în Țara Românească a secolului al XVIII-lea*, București, Humanitas, [2004].
- Ginzburg, Carlo, *Istorie nocturnă: o interpretare a sabatului*, Iași, Polirom, 1996.
- Nedici, Radu, *Formarea identității confesionale greco-catolice în Transilvania veacului al XVIII-lea: Biserică și comunitate*, București, Ed. Universității din București, 2013. (BFI, III 29396)
- Oișteanu, Andrei, *Imaginea evreului în cultura română: studiu de imagologie în context est-central-european*, București, Humanitas, [2004].
- Roche, Daniel, *La culture des apparences: une histoire du vêtement (XVII<sup>e</sup>-XVIII<sup>e</sup> siècles)*, Paris, Fayard, 1989.
- Thiesse, Anne-Marie, *Crearea identităților naționale în Europa (secolele XVIII-XIX)*, Iași, Polirom, 2000.

| <b>7.2 Seminar</b>                                         | <b>Metode de predare</b> | <b>Observații</b> |
|------------------------------------------------------------|--------------------------|-------------------|
| 1. Bibliografie. Realizarea referatului.                   | Dezbateri.               |                   |
| 2. Identitate – identificare – apartenență.                |                          |                   |
| 3. Utilitatea conceptului de confesionalizare.             |                          |                   |
| 4. Confesionalizarea în teritoriile de tradiție bizantină. |                          |                   |
| 5. Elemente ale propagandei religioase.                    |                          |                   |
| 6. Chipurile alterității: vrăjitoare și vrăjitori.         |                          |                   |
| 7. Comportamente transgresive în premodernitate.           |                          |                   |
| 8. Decriptarea codurilor vestimentare.                     |                          |                   |
| 9. Naționalism vs. loialism dinastic.                      |                          |                   |
| 10. Primordialism vs. inventarea națiunii.                 |                          |                   |
| 11. Construirea națiunii franceze.                         |                          |                   |
| 12. Condiția străinilor în comunitățile tradiționale.      |                          |                   |
| 13. Convertire vs. disimulare.                             |                          |                   |
| 14. Evaluare finală. Discutarea referatelor.               |                          |                   |

### **Bibliografie:**

#### Bibliografie suplimentară:

- Anderson, Benedict, *Comunități imaginate: reflecții asupra originii și răspândirii naționalismului*, București, Integral, 2000.
- Ariès, Philippe, Georges Duby (coord.), *Istoria vieții private*, vol. V-VI: *De la Renaștere la epoca Luminilor*, București, Meridiane, 1995.

- Avanza, Martina, Gilles Laferté, „Dépasser la «construction des identités»? Identification, image social, appartenance”, în *Genèses*, 61, 4 (2005), pp. 134-152.
- Brubaker, Rogers, Frederick Cooper, „Beyond «identity””, în *Theory and Society*, 29 (2000), pp. 1-47.
- Burke, Peter, *Languages and communities in early modern Europe*, Cambridge, Cambridge University Press, 2004.
- Cerutti, Simona, *Étrangers: étude d'une condition d'incertitude dans une société d'Ancien Régime*, Paris, Bayard, 2012.
- Châtellier, Louis, *L'Europe des dévots*, Paris, Flammarion, 1987.
- Costea, Ionuț, *Solam virtutem et nomen bonum: nobilitate, etnie, regionalism în Transilvania princiară (sec. XVII)*, Cluj-Napoca, Argonaut, 2005.
- Delumeau, Jean, *Frica în Occident (secolele XIV-XVIII): o cetate asediată*, vol. I-II, București, Meridiane, 1986.
- Dursteler, Eric R., *Venetians in Constantinople: Nation, identity, and coexistence in the early modern Mediterranean*, Baltimore, Maryland, The John Hopkins University Press, 2006.
- Forster, Marc R., *Catholic revival in the age of the baroque: Religious identity in southwest Germany, 1550-1750*, [Cambridge], Cambridge University Press, [2004].
- Gat, Azar, *Nations: The Long History and Deep Roots of Political Ethnicity and Nationalism*, Cambridge, Cambridge University Press, 2013.
- Ghișa, Ciprian, *Biserica Greco-Catolică din Transilvania (1700–1850). Elaborarea discursului identitar*, [Cluj-Napoca], Presa Universitară Clujeană, 2006.
- Ghitta, Ovidiu, *Nașterea unei Biserici. Biserica greco-catolică din Sătmăr în primul ei secol de existență (1667–1761)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2001.
- Hroch, Miroslav, *Social preconditions of national revival in Europe: A comparative analysis of the social composition of patriotic groups among the smaller European nations*, Cambridge, Cambridge University Press, 1985.
- Kaplan, Benjamin J., *Divided by faith: Religious conflict and the practice of toleration in early modern Europe*, Cambridge, Massachusetts, The Belknap Press of Harvard University Press, 2007.
- Klein, Lawrence E., „Politeness for plebes: consumption and social identity in eighteenth-century England”, în Ann Bermingham, John Brewer (coord.), *The consumption of culture 1600-1800: image, object, text*, London–New York, Palgrave, 1997, pp. 362-382.
- Krstić, Tijana, *Contested conversions to Islam: Narratives of religious change in the early modern Ottoman Empire*, Stanford, California, Stanford University Press, 2011.
- Levack, Bryan P., *The witch-hunt in early modern Europe*, Harlow, Pearson–Longman, 2006.
- Lotz-Heumann, Ute, „The concept of «confessionalization»: a historiographical paradigm in dispute”, în *Memoria y civilización*, 4 (2001), pp. 93-114.
- Martin, John Jeffries, „The myth of Renaissance individualism”, în Guido Ruggiero (coord.), *A Companion to the worlds of the Renaissance*, Oxford, Blackwell Publishing, 2007, pp. 208-224.
- Miron, Greta-Monica, *Biserica Greco-Catolică din comitatul Cluj în secolul al XVIII-lea*, [Cluj-Napoca], Presa Universitară Clujeană, 2007.
- Mitu, Sorin, *Geneza identității naționale la românii ardeleni*, București, Humanitas, [1997].
- Nelson, Jonathan K., Richard J. Zeckhauser (coord.), *The patron's payoff: Conspicuous commissions in Italian Renaissance art*, Princeton, New Jersey, Princeton University Press, 2008.
- Pâclișanu, Zenovie, *Istoria Bisericii Române Unite*, Târgu Lăpuș, Galaxia Gutenberg, 2006.
- Pop, Ioan-Aurel, *Națiunea română medievală: solidarități etnice românești în secolele XIII-XVI*, București, Ed. Enciclopedică, 1998.
- Prodi, Paolo, „Introduzione: evoluzione e metamorfosi delle identità collettive”, în Paolo Prodi, Wolfgang Reinhard (coord.), *Identità collettive tra Medioevo ed Età Moderna: convegno internazionale di studio*, [Bologna], CLUEB, [2002], pp. 9-27.
- Scott, Joan W., „Gender: a useful category of historical analysis”, în *American Historical Review*, 91, 5 (1986), pp. 1053-1075.
- Todorov, Tzvetan, *Cucerirea Americii: problema celuilalt*, Iași, Ed. Institutului European, 1994.
- Trencsényi, Balázs, Michal Kopeček (coord.), *Discourses of collective identity in Central and Southeast Europe (1770-1945): Texts and commentaries*, vol. 1: *Late Enlightenment – emergence of*

*the modern «national idea»*, Budapest–New York, CEU Press, [2006].

- Wiesner-Hanks, Merry, *Christianity and sexuality in the early modern world: Regulating desire, reforming practice*, New York, Routledge, 2010.
- Wiesner-Hanks, Merry, *Women and gender in early modern Europe*, [Cambridge], Cambridge University Press, 2008.

## 8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Din punctul de vedere al tematicii, cursul este ancorat în preocupările lumii contemporane, oferind o pregătire la nivel teoretic și atitudinal care depășește cadrele stricte ale proceselor discutate cu referire la Europa modernității timpurii. În același timp, prin competențele profesionale și transversale asigurate, cursul răspunde nevoilor actuale existente pe piața muncii și așteptărilor comunității epistemice.

## 9. Evaluare

| Tip de activitate               | 9.1. Criterii de evaluare                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 9.2. Metode de evaluare | 9.3. Pondere din nota finală |
|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|------------------------------|
| 9.4. Curs                       | Realizarea unui referat, cu utilizarea cel puțin a unei surse istorice (document scris, mărturie orală, imagine, artefact arheologic etc.); prezentarea orală a unui rezumat al cercetării (final de noiembrie / început de decembrie) + predare în formă scrisă în ianuarie.                                                                | Referat                 | 50%                          |
|                                 | Verificarea însușirii conceptelor și a problematicei discutate pe parcursul semestrului, pornind de la tema referatului realizat.                                                                                                                                                                                                            | Colocviu                | 25%                          |
| 9.5. Seminar                    | Participarea la dezbaterile din cadrul seminarului pe baza bibliografiei indicate.                                                                                                                                                                                                                                                           | De parcurs              | 25%                          |
| Standard minimum de performanță | Obținerea notei 5 pentru promovare, corespunzătoare unei implicări reduse în dezbaterile din timpul cursului, unui referat care nu răspunde decât în linii foarte generale temei pe care o enunță și/sau unei cunoașteri doar aproximative a aparatului conceptual și metodologic utilizat în studierea identităților modernității timpurii. |                         |                              |

Data Completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

28.09.2025

Data avizării în departament

29.09.2025

Semnătura Directorului de Departament